

Pirípiani

Îtun anaaé kéwaraa-yubaq Píripai-marupaq Pórogaraq Tímotite ánná-naupaq Arómubaq agatááye.

¹ maa-páátímá Pórogaraq Tímotite kerátáyôpakene. kerátámá Îtu Káríqtoni kaqtó-nakae. kerátámá náayuwabi Píripai-marupaq Îtu Káríqtokaq itáíq-itaiq kéo-yubaq kágayauye. yeráwákáráq mi-káyúkámá náayubi Áánûqtuni waayúkama mórabi áíkuyo-yubaq yabíkáa-kayukayopakaraq maami-páátímá kágayauye.

² Áánûqtuma ketíbotáámá uyátárai-naqa Îtu Káríqtogaraq yenákátí íráqô-qtataakogaraq kaayoné-yátáákógáráq yenákámá keráwáqá máqtemma tímetaao.

³ kemá keráwáqtábá túyánámmá kéiteq keráwáqtábámá Áánûqtukaq “tíkáiye” kéteqa ⁴ kemá Áánûqtukaq nunamummá kéteq timuqá kémaraune.

⁵ íbêq-awaataqa Áánûqtuni átê-wataama tí-máyáímá mamá kemmá tíwáqnaa urááwapoq kemá timuqá kémaraune. ⁶ ánibo maaminnáyaba kéitaune.

Áánûqtuma keráwáqtí íráqôn-aaimma áaimma átáma miráurena wemá miráumae kéuwinana mi-kánáaráq Îtu Káríqtoma yauwéqma kumín-awaataq keráwáqtí íráqôn-aaikoma mútûq pááq umá ánataniye. ⁷ kemá aati-aatímá keráwáqtábá túyánámmá kéiteq ketirummá keráwáqá timúnna arútáiniq kéiyé. abo keráwáqá máqtemma Áánûqtuni íráqô-qtataakomma keráwáqá ketêgaraq yáíkkaa kéunatae. kemá Îtuqtaba átê-wataama áraine téq akoqnáá umá túnnama keráwákáráq kegáráq

Áánûqtuni íráqô-qtataakomma yáíkaaŋ umá matáunatae. naayóbáqá kemá ánná-naupaŋa máŋe-uraunaboaq íbêkaraŋ kemá ánná-naupaŋ máunama keráwákáráŋ kegáráŋ Áánûqtuni íráqô-qtataakomma yáíkaaŋ umá matáunatae. ⁸ Áánûqtuma ketáama ítáimma áraine. ánibo kemá kêtima-timunama keráwáqá ketirukaké kêtimunnama miráuma Ítu Káríŋtoni arukakékáá umá keráwáqá kêtimune.

⁹ kemá keráwáqtábámá Áánûqtukaŋ maará téŋ kêtune. keráwáqtí tirumma amí-yátáákómá anóniŋ umáe uwíyábá kêtikaiye. Áánûqtuni árain-itai-yataaŋa mayaígáe téŋ kêtune. nóinawabi íráqôniiŋ éna nóinawabi táíŋ ínayabama yainaígáe téŋ kêtune. ¹⁰ keráwáqá miráiyatabama mú mikákáá íráqô-qtataaŋa kanaaráŋ mayánoe. keráwáqá mú mikákáá íráqô-qtataaŋa mayáiyanaama Ítu Káríŋtoma yauwéŋma kumínî-kanaaraŋa keráwáqtí kúmikaraŋ tigaemá í-yátáákáráŋa Áánûqtun-aurakaŋa íwaniye. ¹¹ ímiye. keráwáqá wenamáa Ítu Káríŋtonopake árain-iraŋo-qtataaŋa yiqátááŋnápó keráwáqá ógiranoe. min-íráqó-qtátááŋa keqtáá kêtimitabataa ketáamá Áánûqtuni táŋama-yataaŋtaba kéteŋtaa wanáwîŋa múte kéyauyunatae.

¹² ketíŋbâŋawaayuo, keráwáqá maaminnáyaba itaígáe téŋ kêtune. kemá maakáqá ánná-naupaŋ máunanaboana átê-wataagoma Ítuŋtaba wéyáwé uráiyee. ¹³ miráuma anómma yabíkáa-kayukati kawáá-wáyúkágáráŋ yaímma káŋo-kayukagaraŋ máa-yuma yemá máŋtemma kéitaamma kemá Ítu Káríŋtoni kaqtó-ŋapoaq ánná-naupaŋ máune. ¹⁴ kemá ánná-naupaŋ máunataboata taíŋanimma Áánûqtuni waayúkama yeŋtí Ítukaŋ itáíŋ-itaiŋ í-yátáákómá uyátá-maŋma akoŋnáá uráiyee. íbêŋa yemá waayúkati yúbáŋ itó kéeta átê-wataama akoŋnáá

umá kététa ikatíq íkéoe.

¹⁵ yaímma-wayukama kárún-aimma timátiketa yemá anón-iwiqa mayaíyábá kényikaitataboata Ítuqtaba átê-wataama kétémanibo óq-wayukama Ítuqtaba íráqôniq ónáae téta kéte. ¹⁶ Áánûqtuma kemmá wenáama mayaiyuwánúnayaba mi-máyáímmá tímikaitata yemá minnýaba kéitetaboata yeqtí yirukaké kéte. ¹⁷ mi-káqó-káyúkámá Ítu Káríqtokaq itáíq-itaiq í-yátáákáké íkete. ááqibo yemá kemmá kárún-aimma kétima-tikaae. kemmá tú-tiqa í-yátááqá arúbama timínôqtabama yimuqá kémaraae. ¹⁸ ááqibo yemá waabá-káyúkátí yúbáqá Ítuqtaba átê-wataama itáíq-itaiq kéeta tíyanabi paá yeqtí yóyaukake min-áté-wátáámá Ítuqtaba tíyamma minná íráqô-qtataaqa wáitaq kemá timuqá kémaraune. ¹⁹ owé. kemá timuqá paá maráíq-maraiq ónúne. keráwáqá keqtábá Áánûqtukaq nunamummá kétéwana Ítu Káríqtoma kemmá tíwáqnaa kéíye. miráí-qtataaqtababoq kemá kéitaunama Áánûqtuma kemmá tiwíqma paá ayúqtikaniye.

²⁰ uyátárai-nakoni mayaímmá mayaíyábámá kemá tigaemá íyábá íkétikaiye. kemá tú wamá máenawabi púyônama íbêkaraq aati-aatimá Ítu Káríqtokaq íma ikatíq éq yaaguyabíyábá kétikaiye. ²¹ ketí túyánápímmá aúwaraimma nóinabiyo? minná Ítu Káríqtoqtaba miráiyaba kéune. puí-yátááqá nóinabiyo? minná uyátá-maqma íráqô-qtataare. ²² kemá maa túráqô matúq-matuq ónúnnama maannáyaba wáíye. Ítu Káríqtoqtaba íráqô-mayaima mayaíyábá wáíye. miráinaq kemá náanawaq aúyaq-maranuno? paá tú wamá mánu puyónúnô? ²³ kemá maami-kááyáqá íráqô-qtataakoni aúkápimma máune. kemá Ítu Káríqtote Áánûqtuni márûpaqa umma mánunayaba kétikaiye. mirámô onanamá kemmá

íráqôniq íniye. ²⁴ miráimanibo keráwáqtábámá kemá íma púyônama minná íráqône. ²⁵ kemá máananama keráwáqá íráqôniq umátikaniye. minnáyataboq kemá itáunnama kemá íma áruqa puyónúne. miráuma keráwáqá tíwáqnaa kéonana keráwáqtí itáíq-itaiq í-yátáákómá uyátá-maqma anóniq kéinaq keráwáqtí itáíq-itaiq í-yátááqtábá timuq-yatáákáráq uyátá-maqma anóniq íniye. ²⁶ miráuma keráwáqá kemmá ókaraq kétimoneqa ánná-naupake kúmônayaba Ítu Káríqton-awíqa kanaaráq múte yawínoe.

²⁷ íbêqa keráwáqtábá maannáma anó-qtataare. keráwáqtí táaimma Áánûqtuni átê-wataarake máyáaro. mirá kéiyaq kemá keráwáqtôpaq ímo yéqa keráwáqtí íráqôn-aiiqtaba itánúne. itáíq-itaiq í-yátááqátábámá akoqnáá kéeraq keráwáqá máqtemma mimórá-túyánákáq máero. átê-wataama Ítuqtaba kéyaqtoreraq keráwáqá máqtemma mimóraráá umá máeraq Ítuni namuro-wáyúkámá webó agayíkáaro. ²⁸ keráwáqtí namuro-wáyúkáyábámá ikatíq íoro. akoqnáá oro. mirámô kéiyatama keráwáqtí namuro-wáyúkámá timónáiyamma keráwáqá yemmá kanaaráq uyátáawaniq ínoe. taákaq máráaro. móra-waigoma yemmá uyátánimma wemá Áánûqtue. ²⁹ Áánûqtuma keráwáqá Ítu Káríqtoni kaqtó-wayukama máigae téna aúyaqtikaraiye. miráipoaq keráwáqá wekák itáíq-itaiq kéowana Ítuqtaboq tú-tíqa mayaíyábágáráq Áánûqtuma keráwáqá aúyaqtikaraiye. ³⁰ keráwákáráq kegáráqtáá mimórá-ááíqtáá kéunatae. minná Áánûqtuni aakótê Tááqtaani aakótê ááíqa kéoye. miráinaq kemá ááíqa únaq aónaaniq umá miráuma ááíqa oro. miráitaq kemá ááíqa paá íq-íq kéune.

2

¹ keráwáqtí túwaraikoma Ítu Káríqtoqtaba mamá

akoqnáá kéumatikaiyo? wení akaí-yátáákómá keráwáqá timakakí kéiyó? wení Aágomma aanabóráá umá kémayaao? Ítun anaaémo káqowa-kaqowamma kaayoné kéumayikaaó? keráwáqtí tirummá káqowa-kaqowamma kéyimeo? ² mirámô kéeqa kemá maará téq keráwákáq inaa kétune. máqtemma keráwáqá mimórá-túyánákáq máeraq mimórá-tíkái-yátáápí yagaroqtaaro. kemá káonaune. keráwáqtbá timuqá kématikaune. ³ aúyababa íoro. keráwáqtí túma íma mamé úyôro. ímibo móra-mora-yuti aménáápáq máero. aati-aatimá káqowaqtabama túyánápímmá téraq “wenáwíkomma ketíwíkomma uyátá-maqma wáiyé” téraq tero. ⁴ kenamáárîq keráwáqtbá íma yabi ínômanibo káqo-yuyabagaraq yabíqyíkáaro. ⁵ keráwáqtí túyánákómá Ítu Káríqtoni aúyánákáá íno. ⁶ wenáaikoma Áánûqtuni áaikote móraiq kéiyé. wemá Áánûqturaa umá máqe-uraimanibo min-náápáámmá íma yáqtokaiye. ⁷ ímiye. wení anó-tagama-yataaqa paábaq yukéna kaqtó-naqa aúkáiye. wemmá aaragómá marákáitana paá maa-márábín-nákáá aúkáiye. ⁸ wemá Áánûqtugaraq waayúkagaraq yeqtí yiménáápáq wetábá wenamáárîq maréna máqe-uraiye. wemá Áánûqtun-aama waréna puí-yátááqá máyáitata kaapaq-yátáq ikámôwana pukuráiyé. ⁹ miráimanibo wemá aamá ítáitanaboana Áánûqtu wemá pukáipike mamá itó umákátuwena mú mikákáá yanaa-márúpáq akéna wemmá máqten-awiqa uyátá-maqma yanaan-áwíqá ámikaiye. ¹⁰ miráinaq máqtemma Áánûqtuni-marupaqa máa-yugaraq máqtemma maa-márábí máa-yugaraq máqtemma maa-márágóní aménáápáqá máa-yugaraq min-áwíqá kéiteq Ítuni aúbáq yiraayutaúmmá ayánoe. ¹¹ ánibo máqten-oyaukoma téta “Ítu Káríqtoni uyátárai-

nare” téta tínoe. miráinata máqtemma wenaboámá Áánûqtun-awíqa múte yauwínoe.

¹² tíkáin-aanabo, ketáama wáráaro. kemá keráwáqtê máqe-uraunaqa ketáama wakááe. íbêqa kemá keráwáqtô-pake yatákuraanaqa uyátá-maqma ketáama waqma arú-taaro. keráwáqtí kúmiq-yataapikemma Áánûqtuma keráwáqá tiwíkaiqtaba káqo-yuma yiráátéraq Áánûqtuma mi-qtátááqtábá amuqá íma márái-qtataariq íyábámá ikatíq oro. ¹³ taákaq máráaro. Áánûqtuma tirunóbáqá máena wenaúyánákáq miráin-oqtaba tíwáqnaa kéiyé.

¹⁴ nôrawabi kéeqa nárún-narún-aimma íma téraq nóbíq-aimma ítero. ¹⁵ waayúkama íma waátá-yataariq í-ááímmá aónaa-kayukaraa keráwáqá oro. keráwáqá waayúkama yeqtí áaikoma waátá-yataariq éna kaé-kai-yuti aúkápimma máamanibo keráwáqá Áánûqtuni iyápóma yeqtí otaamá íma wáiniq umá miráuma máaro. wiyókómá aabayákáq kamá tágainikaa umá keráwáqtí táaikoma ókáá umá maa-márábímmá kamá tágaino. ¹⁶ keráwáqá maa-márábí-káyúkámá matúq-matuq umá mái-auwaraiqtaba watáama kétima-yimeqa keráwáqá miráuma wiyókóráá umá táganoe. miráinana Ítu Káríqtoma kumínaqa keráwáqtábá timuqá maránúne. miráinaq kemá ítánama máqtemma ketí mayaígómá paátataakaa íma íniye.

¹⁷ ketúgoni naaegómá Áánûqtukaq amí-yátáákáá umá aqti ínáyô? keráwáqtábámá kemá puyónúnô? mirámo ínaqa kemá timuqá kémareq keráwákáráq Áánûqtukaq “tíkáiye” tenúne. ¹⁸ keráwákáráq timuqá kémareq kemá púyônayabama Áánûqtukaq “tíkáiye” tígáae téq kétune. ¹⁹ uyátárai-naqa Ítumma akáinaqa kemá Tímotimma timákáanana keráwáqtôpaq pááqya-kanaabi wíniye. miráinana wemá keráwáqtábá kemmá mamá kanaarác

kétima-timena umá tíqtaaiq íniye. ²⁰ maakáqá wemá wenamáa ketí tíyaqa káyainena keráwáqtábá aúyánámmá kéitaiye. ²¹ tébakaq-wayukama paá yenamááríq yetábá yúyánámmá kéitaae. mi-máyáímá Ítu Káríqtoqtaba mayaiyábámá íma yúyánámmá kéitaae. ²² Tímoti wení íráqô-mayaiyabama keráwáqá kéitaae. átê-wataama waabá-káyúkátí yúbáqá tiyábámá kemmá tíwáqnaa kéiyee. miráuma áanikoma aboámmá áwáqnaa ínîkaa umá ketê mayaimá kémayaiye. ²³ ketineqá nói-qtataarabi pááq íné ínata timá-timiyaqa kemá Tímotimma timákáanana keráwáqtôpaq wíniye. ²⁴ ánibo kegáráq keráwáqtôpaqa pááqya-kanaabi wiyábámá kemmá kétékaiye.

²⁵ keráwáqá Ipaaparoráitatimma ketôpaq timákáawana íréna íráqôniq umá kemmá kawáá umátíkaraiye. ábâkoma awaaómmá áwáqnaa ínîkaa umá kemmá tíwáqnaa uráiyee. wemá ketê mayaimá kémayena ketê yagaroqtamá Áánûqtuni watáama téna ááiqa uráiyee. íbêqa keráwáqtôpaq kemá wemmá yauwéqma timákanaa kéune. ²⁶ wemá máqtemma keráwáqá timónaiyabama ôriq umá kákaiye. keráwáqá weqtábámá karí kémayaiye téq ítaraataboana wemá netuq-áúyánámmá ítaraiye. ²⁷ áraimma wemá anó-karima mayéna púyôwaniq uráiyee. miráimanibo Áánûqtuma wemmá paru-yátááqá ámitana ípukaiye. kekáráq Áánûqtuma paru-yátááqá tímikaitana wemá íma pukítaq kemá íma tirumma í-yátááqá arúbama matáune. ²⁸ miráiniq Ipaaparoráitatimma keráwáqtôpaq timákáanana yauwéqma wíniqtabama kemmá ôriq umá kétékaiye. keráwáqá wemmá káoneqa timuqá kémaraiyanama mi-wágómá kemmá mamá timuqá matikáinaqa keráwáqtábámá netuq-túyánámmá íitanune. ²⁹ uyátárai-nakoqtaba tîbâqawaamma weqtábámá “iyo” kéteraq timuqá máráaro. máqte-

kayukama náayuwabi Ipaaparoráitatima inîq o-yúmá tikaq múte yíkáaro. ³⁰ wemá mayaímá Ítu Káríqtoqtaba kémayena púyôwaniq uráiyē. áqnáabaqa wenaúma aúgugu íyábámá íma aúyánámmá Ítaraimanibo wemá kemmá tíwáqnaa uráiyē. keráwáqá kenamáárîq kemmá miráuma íma kanaarác tíwáqnaa owánîq oqtábámá wemá kemmá tíwáqnaa uráiyē.

3

¹ ketíbâqawaayuo, uyátarai-nakoqtabama ôriq umá máráaro. naayóbáqá keráwáqtôpaq agatáuna-aimma móragaraq kétima-timunnamanibo minnýabama íma tîbô kégaiyē. ániibo min-áíkmá keráwáqá íráqônîq kéu-matikaiyē.

² kékén-áímmá kétima-timune. iyákóqtábá atéráaro. mi-káyúkámá yemá ummaa-yátááqá mamá paá kéeta túma karáiyamma “keráwáqá atóbanoe” téta maqmá káonaae. ³ ketáámá áraimma túma kárataunna-yutaae. Áánûqtuma katáái táabikemma waátá-yataaqa kárama paabaq yuwéna keqtáámá wení Aokaq-Áágómá tímikaiqtaboanataa ketáámá árai-karataunna-yutaae. wení Aokaq-Áágóní akoqnáarakemma ketáámá Áánûqtukaq nunamummá kêtunatae. miráitaqtaa Ítu Káríqtonopake tágama-yataaqa kémayaunatae. miráitana yúma karái-yátáákómá keqtáaráqá paátataakaa kéiyē. ⁴ náawabi aúyánápímmá téna “Áánûqtuma kárátaa-tuyababoana mamá paá umátikaniyē.” tenama wemá íkárutaiyē. ítáaro. kemá máqte-qtataaqa aúgoqtabama mirá-umatukaune. ⁵ ítáaro. kemá ketinóma kemmá matíkáitaqa kemá Ítiráaeo-naqa máqe-uraune. inaa-u-náúpáqá kemmá matíkáraitana abapaké kaumo-kánáámá yátáitata ketúma kárátaane. ániibo kemá Péqtiamaanini ánnábike-naqune. ketítaubikoma

yemá Íbaru-aimma tirááwaq kegáráq Íbaru-aimma tiráune. ámáan-aiqtabama kemá Pérati-naqa máeq máqten-amaan-aimma kemá wakáune. ⁶ ámáan-aimma waraíyábámá kemá karuwaaq kéeq minnáyababoaq Áánûqtuni waayúkama náayuwabi Ítuqtaba mórabi álkuyo-yuma kemá yemmá yíkamonaaq maqmá aónaraune. owé. ámáan-aikoma waayúkama mamá íráqôniq kanaaráq umáyikaniyaa-awaataq kemá íráqôn-naqa máqe-uraune.

⁷ miráimanibo máqtemma mi-qtátááqtábámá naayóbáqá “íráqô-qtataare” téq íturaunamanibo íbêqa Ítu Káríqtoaboaq mi-qtátááqtábámá “paátataare” kétune. ⁸ mi-qtátáákómá máqte-qtataakoqtabagaraq yeqtábámá “paátataare” kétunamanibo Ítu Káríqtoqtabama ketí uyátárai-nakoma máena mi-qtátááqtábá wenamá “anó-qtataare” kétune. min-nákóqtábámá máqtemma káqo-qtataakoma “araatá-qtataare” téq paábaq yukáune. Ítu Káríqtomma wenamá matéq ⁹ wetê yagaroqtamá mánaa kéune. naayóbáqá Áánûqtun-aurakaqa ketí íráqô-mayainapo kateko ónúnyaba maqmá aónaraunamanibo íbêqa kemá Ítu Káríqtokaq itáíq-itaiq umá yáqtoranapanapo Áánûqtun-aurakaq kateko umá máune. ámáan-aimma waráuna-waigoma kemmá mamá Áánûqtun-aurakaq kateko íumatikaraiبو Áánûqtu keqtáámá Ítu Káríqtokaq itáíq-itaiq únnyabataa kateko-yátááqá paá kétimiqtaae. ¹⁰ íbêqa kemá Ítu Káríqtote áqnábariq umá yagaroqtánáaq kéune. min-ákóqnáágómá wemmá pukáipike mamá itó-umakaraimma min-ákóqnáágóqtábá itánáaq kéune. Ítuni aú-aiqa yáíkaaqaq umá mayánáaq kéune. ánibo wemá máena pukáiniq umá ketí kúmiqa íma wáiniq umá mánaa kéune. ¹¹ ánibo kemá túyánámmá itáunana kegáráq

pukáanabike itó-ureq aúge-tuwaraimma mayánúne.

¹² kemá téq “Áánûqtun-aurakaqa áqa kateko umá mûtûq ánataguraune” téq íkétune. ímibo Ítu Káríqtoma kemmá áqa wetábá matáiniq umá kemá mi-kátékó-ááímmá ketábá mayánáae téq maqmá aónaqte kéune. ¹³ ketíbâqawaayuo, “kemá áqa Ítuqtaba uyaatimá uyátáraune” téq íma kétune. ímibo maami-mórá-yátááqtábá maará kéune. minnâ tinnaépaq yukáuna-yataaqtabama kétéwikaq túbáq wái-qtataaqtaba mayánáae téq únnama ¹⁴ kemá móma móra-nakoma uyaatimá uyátainiq umá kemá amuq-yatááqtábá uyaatéq ánatai-aqtoraq ónáae téq tiyááqtâma kuyúnnama koma kéyauweraune. min-ámúq-yátááqá wáimma aúwaraimma Áánûqtuma keqtáámá “umma máyáaro” téna Ítuqtabama tááyaraiqtaae.

¹⁵ ketáámá máqtemma náayuwabi Ítuni yiráátínna-aiqtaba waayúkaarikaa umá mirá-onatae. minnáyaba keráwáqá káqo-tuyanamma itáiyinama Áánûqtu keráwáqá abarokáq tiráátiniye. ¹⁶ miráinaqtaa íbêq-awaataqa min-ámmá waráunataama waqmé wíq-wiq ónátaae. ¹⁷ ketíbâqawaayuo, kemá miráunaiq umá keráwáqá mirá-oro: miráinaq keráwáqá mi-káyúkámá yemá ketáá miráunaiq umá miráo-kayukati yáaimma wáráaro. ¹⁸ taígani-taoqa maamin-áímmá timá tímikaunama íbêqa tiqnumá kéyaitaq ókaraq kétima-timune. minnâ taígani-kayukama Ítu Káríqtoni namuro-wáyúkámá máeta Ítuma yeqtábámá kaapaq-yátáq nôrawabi umáyíkaraiqtabama paábaq awéqtâma kéyuwaae. ¹⁹ yemá yawítígino-marupaq wínoe. yeqtí aáwaqa awetáwaata umá naan-áíkmá Áánûqtuni amáákaq kéuwiye. Áánûqtun-aurakaqa yigaemá í-yátááqtábámá yemá yeqtí yúma maméta kéuyoe.

yemá yeqtí yúyánámmá mimórá maa-márábí-qtátáákáq áátuqma kémaraae.

²⁰ ketáái naa márûqa Áánûqtuni márûpaq wáíye. keqtáá atóbatikanin-naqa uyátárai-naqa Ítu Káríqtoma kumínîqtaba awé kéunatae. wemá Áánûqtuni márûpakemmo kuménama ²¹ ketáái túma waerániye. ketáái aqnú-tútáámá mamá wenaúraa tágama-yataakaraq aútikaniqtaae. mirámô ínîmma mimórá-ákóqnaáráké máqte-qtataaqa wení náápaakoni aménáápáqá kémaraiye.

4

¹ ketíbâqawaayuo, keráwáqá kemmá tíkáin-aanaboma máawaq keráwáqá timónaiyabama ôriq umá kétikaiye. keráwáqá kemmá mamá timuqá kématikeq ketí mayaígóqtábámá amuq-yatááqá mááe. ketí tíkáin-aanabo-wayukao, Ítukaq itáíq-itaiq umá máeraq yaqtóráaro.

² Yúóriaoyaa Tíqtikio, ókaraq uyátárai-nakoqtaba kenákámá ke-ánáánóráá umá máakaa. ³ ketíbârawaao, egáráq mi-kááyáq-íníkorátámá yíwáqnaa uwo. yenákámá ketí yagaroqtamá Ítuqtaba átê-wataama tí-máyáímá matááye. ketáámá máqtemma Kérémeqtigaraq yagaroqtamá tébakaq mimórá-máyáímá máyáa-yugaraqtaa yagaroqtamá mayaímá matáunatae. ánibo máqtemma yeqtíwîqa matúq-matuq í-áwíq-wánnáábí wáíye.

⁴ aati-aatimá uyátárai-nakoqtaba timuqá máráaro. móragaraq kétupo timuqá máráaro. ⁵ máqte-kayukama iyuwáiyatawaq yemá keráwáqtí kaayoné-ááímmá aónaaro. taákaq máráaro. uyátárai-nakoma íma nékaq máíye. ⁶ kéqokeq-yataaqtabama netuq-túyánámmá íma itáaro. Áánûqtukaq nunamummá kéteqa nóiqtababi

íyaqtaba wemmá kétimameraq “tíkáiye” téraq wekákô itama káoneqa tero. ⁷ miráinaq keráwáqá máeq Îtu Káríqtokaq kamuqá kéitaiyanama Áánûqtuni kaayoné-yátáákómá keráwáqtí túyánákárábi túraqa yabítikaniye. mi-kááyóné-yátáákómá ketáái itai-yátáákómá uyátá-maqma wáipoaqtaa ketáámá árain-uramma mi-wágóní áaimma íma kanaaráq itánúnatae. ⁸ ketíbâqawaayuo, maannáma ketí aqtó-wátááe. min-árái-qtátáákáráq mi múte yawwí-yátáákáráq arútai-qtataakaraq otaammá íma wái-qtataakaraq tirunóbáqtáá íraqôniq i-qtátáákáráq Áánûqtuma keqtááyábá yaaguyabíkáae ti-qtátáákáráqá mi-qtátááqtábámá keráwáqá túyánámmá itáaro. ⁹ mi-qtátááqtábá tiráátiraunama taákaq makéraq mirá-oro. watáarake keráwáqá kétiraateq nói-qtataarirabi uráunarakekaraq tiráátiraune. kemá tiráátiraunaiq íyanama Áánûqtuni kaayoné-yátáákómá keráwáqté wániye.

¹⁰ uyátárai-nakoqtaba miráunama kemá timuqá kémaraunaq keráwáqá keqtábá tirummá kéumatikaae. naayóbáqá keráwáqá kemmá tirummá umátíkaraamanibo kemmá tíwáqnaa ínôqtabama aammá íma wáqe-uraiye. ¹¹ kemá paá moneqtabama íma kétune. ímiye. kemá taíganiqtababi pááqyaqtabama kanaaráq timuqá maránúne. ¹² kemá áwáyoq-naqa máeq oótan-naqa máqe-uraune. taíganin-aawaqa naíyábábi táama yaíyábámá kemá kéitaune. kemá nóiqtababi onnamá uyátá-maqma marérabi máqte-qtataaqa íma maréq ónúnyabama kéitaune. ¹³ Îtu Káríqtoma kemmá akoqnáama kétimiqtababoq máqte-qtataaqa ketúraq páaq ínayabama akoqnáa umá kanaaráq mánune.

¹⁴ miráimanibo kemá taígani-ummaa-yataaqa kémayaunaqa keráwáqá kemmá tíwáqnaa uráamma

minnâ íráqô-qtataare. ¹⁵ kemá ketí áqnáabaq-yupaama waabá-káyúkátí yúbáqá Ítuqtaba átê-wataama tiráunaq keráwáqá Pirípiani-wayukama kéitaae. minnâ kemá Maaterónia-marabake yuwéq kéunaqa keráwáqá kenamáa tíwáqnaa umá móneqa tímikaae. tébakaq Áánûqtuni waayúkama ákuyo-yuma yemá kemmá íma tíwáqnaa urááe. ¹⁶ owé. óq-taoqa kemá Tetarónáikaq máunaq miraráa umá tíwáqnaa urááe. ¹⁷ kemá móneqtaba íma ítama káonaunamanibo keráwáqá kemmá tíwáqnaa uráápoana Áánûqtuma íráqô-meyamma timíniye. ánibo minnáyaba timuqá kémaraune. ¹⁸ Ipaaparoráitima keráwáqtôpake amí-yátáaqá kemmá tímítaq íbêqa kemá nóiqtababi kéunnama kémayaune. átê-kuyumma in-ámí-yátáaqá Áánûqtukaq ámêwana wemá amuqá kémarena máyáinikaa umá keráwáqtí amí-yátáákómá mirá-uraiye.

¹⁹ ketí Áánûqtuma Ítu Káríqtoni íráqô-qtataakokake máqte-qtataaqtabagaraq keráwáqá ommá timíniye. ²⁰ Áánûqtuma ketibotáámá wení tágama-yataaqa wáimma watúq-watuq umá wení tágama-yataaqa wániye. miráuma waíno. ²¹ Áánûqtuni waayúkama náayuwabi Ítu Káríqtonnama máa-yuyopaqa miráo-maarao-aimma kétimayikaune. ²² tíbâqawaaraa-kayukama ketê máa-yuma keráwáqtôpaq miráo-maarao-aimma yúwáawana kéwiye. máqtemma Áánûqtuni waayúkama maabáq máa-yuma miráo-maarao-aimma kéte. ánibo yemá náayuwabi Títaani anómma kámááni-naupaqa mayaímá máyáa-yuma yemá keráwáqtôpaq miráo-maarao-aimma ôriq umá kétimatikaae.

²³ uyátárai-naqa Ítu Káríqtoni íráqô-qtataakoma keráwáqtí taágote yagaroqtamá waíno. kemá Póroma Timotigarare.

aúgen-anona-anon-aimma
Genesis 12-22 and The New Testament in the Usarufa Language of
Papua New Guinea

Nupela Testamen na sampela hap Buk Stat long tokples Usarufa
copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Usarufa

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 20 Jul 2019 from source files dated 19 Jul 2019

0cfecb85-a1ae-5e2f-a3f0-4c221d1d6c84